

# Wetenschappelijke oase

Als voorzitter van De Jonge Akademie behartigde hoogleraar filosofie van mens en techniek Peter-Paul Verbeek twee jaar lang de belangen van de wetenschap. Op 1 april zit zijn bestuurstermijn bij het selecte gezelschap van vijftig jonge topwetenschappers erop.

TEKST: PAUL DE KUYPER | FOTO: ARJAN REEF >

*Hoe kijk je terug op de afgelopen twee jaar als voorzitter?*

'Het waren twee heel intensieve jaren. Als je wilt, kun je er een fulltimebaan van maken. In eerdere jaren richtte De Jonge Akademie zich heel erg op wetenschapscommunicatie. Met een bus gingen we langs middelbare scholen. De afgelopen periode kregen we vooral aandacht voor wetenschapsbeleid. Kort nadat ik aantrad, kwam het kabinet met het topsectorenbeleid ten koste van fundamentele wetenschap. Toen heb ik me voorgenomen veel de publiciteit op te zoeken. Ik hou er van opiniestukken te schrijven. Zo is de bal gaan rollen richting de politiek.'

*Heb je een voet tussen de deur gekregen in Den Haag?*

'Op een gegeven moment belde een directeur-generaal van het ministerie. Die moet gedacht hebben: wat zijn dat toch voor lastpakken van De Jonge Akademie? We kregen een uitnodiging om eens te komen praten. Later hebben we ook met Halbe Zijlstra en enkele ambtenaren om tafel

gezet. We zijn echt betrokken geraakt bij de beleidsvoorbereiding.'

*Was het ook een dankbare periode voor De Jonge Akademie? Er was genoeg beleid om je tegen af te zetten.*

'Een ironische constatering, maar in zekere zin konden we ons door de bezuinigingen op fundamenteel onderzoek goed profileren. De helft van het NWO-budget werd zomaar overgeheveld naar samenwerking met het bedrijfsleven. Het is prettig om een duidelijk voorbeeld te hebben van iets dat je echt niet goed vindt. Daardoor hadden wij een duidelijke boodschap. En ook een unanieme. We hadden allemaal het gevoel dat dit beleid niet goed was voor de wetenschap. Dat blijkt nu ook: de 'vrije competitie'-financiering binnen NWO, voor fundamenteel onderzoek, is flink afgeknepen. Gelukkig investeert het huidige kabinet daar wel weer meer in.'

*Waarom is het zo belangrijk dat juist jonge wetenschappers zich verenigen?*

'Onze moederorganisatie, de KNAW (Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen), is in

allerlei besturen vertegenwoordigd. Het is evident dat KNAW-leden invloed hebben in Den Haag. Daar doen ze ook goed werk. Wij van De Jonge Akademie zitten echter een fase eerder in onze loopbaan. We staan met onze poten nog midden in het onderzoek, terwijl KNAW-leden grotere bestuurlijke verantwoordelijkheden hebben. Wij zien directer wat de impact van nieuw beleid is. Bovendien zijn wij voor de politiek van belang, omdat onze generatie over vijf tot tien jaar aan de touwtjes trekt.'

'Overigens is niet alleen de politiek onze gesprekspartner. We behartigen ook breder de belangen van de wetenschap. Zo hebben we een advies opgesteld over wetenschapscommunicatie. We hebben daar met universiteiten en met wetenschapsjournalisten over gesproken. Al onze leden hebben het idee dat weinig mensen weten hoe wetenschap echt werkt. Wetenschapscommunicatie moet zich volgens ons meer richten op het proces, niet alleen op het product. Daarom zijn we blij met een programma als De Wereld Leert Door en de serie die de Volkskrant begint waarin een onderzoek van begin tot eind wordt gevolgd. Dat is precies wat we willen: aandacht voor hoe wetenschappers tot iets komen.'

*Waarom is het goed dat de UT ook een Jonge Akademie heeft opgericht?*

'Zelf ervaar ik De Jonge Akademie vooral als een oase voor jonge wetenschappers. We zitten allemaal in dezelfde levensfase, de meesten hebben jonge kinderen, we hebben allemaal een drive om beurzen binnen te halen. Het is echt een verrijking om al die onderzoekers van verschillende disciplines te ontmoeten.

Ik zie op de UT zo'n zelfde sfeer ontstaan bij de Jonge Akademie @UT. Je komt collega's van andere faculteiten tegen die je anders niet zou spreken. Die ontmoetingsfunctie vind ik nog belangrijker dan dat je kunt meepraten over universitair beleid. De Jonge Akademie @UT moet een plek zijn waar jonge wetenschappers zich thuis voelen en op nieuwe ideeën komen.'



# Inspiratiebron voor talent

Naar voorbeeld van De Jonge Akademie richtte de UT een jaar geleden een lokale variant op: de Jonge Akademie @UT, kortweg JA@UT. Voorzitter Regina Luttge (UD bij MESA+) hoopt dat er uit hun midden nieuwe crossdisciplinaire onderzoeklijnen ontstaan.

TEKST: PAUL DE KUYPER | FOTO: ARJAN REEF >

*De JA@UT telt zeventien leden. Wie kunnen er lid worden?*

'Het belangrijkste is dat je minder dan tien jaar geleden bent gepromoveerd en dat je als inspiratiebron kan gelden. Je moet je onderzoek binnen en buiten de universiteit willen uitdragen. We kijken of je een belangrijke subsidie hebt binnengehaald, zoals een Vidi-beurs van NWO of een ERC Starting Grant uit Brussel. Maar je kunt ook een voorbeeldfunctie hebben als je de centrale onderwijsprijs hebt gewonnen, zoals ons lid Johnny Søraker.'

*Wat is de belangrijkste taak van JA@UT?*

'Op personeel gebied willen we nieuwe wetenschappelijk talenten steunen als een soort mentor. Daarnaast willen we van de UT een excellente organisatie maken. We stellen ons op als een onafhankelijk klankbord voor de universiteit. Zo hopen we invloed uit te oefenen op het strategisch beleid van de UT. Op de lange termijn en toekomstgericht.'

*Vraagt het college van bestuur jullie om advies?*

'Het bestuur polst inderdaad wat onze mening is. We stellen ons onafhankelijk op door naast gevraagd ook ongevraagd advies te geven. Als wij het nodig vinden onze stem te laten horen, dan nodigen wij het college uit om bij onze maandelijkse vergadering aan te schuiven.'

*Welke onderwerpen staan hoog op de agenda?*

'In februari hebben we bijvoorbeeld een discussie gehad met de centrale tenuretrackcommissie. De tenure track (een loopbaanpad voor jonge wetenschappers waarin wordt afgesproken welke doelen je moet halen om universitair hoofddocent of hoogleraar te worden, red.) is een instrument gericht op talentontwikkeling. Wij vinden het fantastisch dat je vijf jaar de tijd krijgt om jezelf te bewijzen. Dat is een stuk beter dan vroeger toen

je als jonge wetenschapper in een opeenstapeling van postdocfuncties terecht kon komen. Een tenure track geeft veel meer toekomstperspectief. Maar dit instrument is nog niet klaar, je moet tenure tracks blijven verbeteren en als JA@UT willen we daar een bijdrage aan leveren.'

*Wat kan er beter aan de tenure tracks?*

'Er bestaan nu nog verschillen tussen faculteiten. Het zou zelfs kunnen dat de centrale tenuretrackcommissie anders oordeelt dan een facultaire commissie. Daarom moeten we verder werken aan één heldere procedure. De criteria voor een tenure track moeten zo worden beschreven dat de beoordeling onafhankelijk wordt van wie er in de toetsingscommissie zit.'

*Heb je het gevoel dat de JA@UT serieus wordt genomen?*

'Dat denk ik wel. Anders zou de centrale tenuretrackcommissie niet bij ons zijn aangeschoven. Ook Anne Flierman is al eens op een uitnodiging van ons ingegaan, om te discussiëren over de verhoudingen tussen leerstoelen, instituten en clusters in het kader van een nieuw governance-

model op de UT. We praten bovendien over de bijdrage die JA@UT-leden kunnen leveren in university college ATLAS en de Twente Graduate School.'

*Is jullie kracht dat de JA@UT wetenschappers uit alle faculteiten vertegenwoordigt?*

'Daar willen we naartoe werken. Nu is er van ITC bijvoorbeeld nog niemand lid en de faculteit TNW is juist oververtegenwoordigd. Dat willen we in evenwicht brengen. Misschien betekent dat dat we nog eens kritisch naar de toelatingscriteria moeten kijken. Uiteindelijk willen we doorgroeien naar 20 tot 25 leden.'

*Wat is jullie doel voor komend jaar?*

'In ons eerste jaar hebben we elkaar en elkaars onderzoek leren kennen. Onze volgende stap wordt samen crossdisciplinair onderzoek opzetten. En dan bedoel ik niet een samenwerking van twee natuurkundigen van wie de vakgebieden toch al overlap hebben. We willen over de grenzen van disciplines heen nieuwe onderzoeklijnen opzetten. Zo kunnen we de excellentie van de universiteit uitdragen.

Daarnaast willen we inspirerende evenementen organiseren, zoals onlangs het symposium bij Studium Generale. In het najaar hopen we een Twente Campus Night te vieren, net als de Museumnacht Amsterdam, maar dan met kunst, cultuur en wetenschap voor een breed publiek' |

